

ОЦІНЮВАННЯ ФІГУР ПРОГРАМИ STUDENT В СПОРТИВНИХ ТАНЦЯХ

ТЕТЯНА ДЖАЛА

Львівський державний інститут фізичної культури

Останнім часом у світі все більшого розвитку і підтримки отримують нові види спорту. Серед них – спортивні танці, що у 1995 році були визнані Міжнародним Олімпійським Комітетом. Бальні танці справедливо належали до числа найбільш масових засобів фізичного і культурного розвитку молоді. Тому закономірно, що вони стали одним із видів спорту, який, як і всі спортивні дисципліни, потребують розробки наукових основ тренування, аналізу існуючих засобів, форм і методів роботи зі спортсменами-танцюристами.

Спортивні танці належать до видів спорту, в яких результат визначається суддями суб'єктивно в умовних одиницях за зовнішнім враженням про точність, складність, красу і артистизм виконання спортивних вправ [2]. У той же час, ступінь суб'єктивності в оцінці майстерності тієї чи іншої пари в спортивних танцях вищий, ніж, наприклад, у художній гімнастиці, фігурному катанні, стрибках у воду, кінному спорті та інших видах спорту, де присутні якісні оцінки виконання програми.

Об'єктивність суддівства залежить від досконалості правил змагань, об'єктивності визначення переможців, умов формування суддівських бригад, використання технічних засобів у практику суддівства, кваліфікації суддів, системи контролю за діями суддів [1]. На особливу увагу на даному етапі розвитку спорту заслуговують два найбільш актуальні аспекти – технічні засоби об'єктивізації і формування суддівських колегій [4].

У спортивних танцях проблема суддівства постійно знаходиться в полі зору тренерів і спеціалістів, спортсменів різної кваліфікації і навіть глядачів. Значний внесок викликає психологічний аспект суддівства. Об'єктивність роботи судді пов'язана з таким поняттям, як когнітивний дисонанс, який у даному випадку виникає в розладі (в психологічному плані) роботи судді як спеціаліста-професіонала і його особистістю, коли вступають такі сторони, як особисті інтереси, амбіції і престиж його як тренера.

На час суддівства суддя порівнює якість виступу однієї танцювальної пари з якість виступу іншої (відносне суддівство). Існують загальновідомі в світі міжнародні танцю міжнародні критерії суддівства. Перший і основний критерій суддівства в спортивних танцях – темп і основний ритм. Другим критерієм є лінії танцювальних пар. До третього і четвертого критерію відносять відповідно рух та ритмічну складність пар. До п'ятого – роботу стоп і т.д. [1]. У той же час, у літературі нами розглянуто офіційних критеріїв оцінки виступів танцювальних пар, за допомогою яких можна було би здійснювати більш об'єктивне, абсолютне суддівство (за абсолютним оцінюванням), яке використовується в інших видах спорту. Це пояснюється, в свою чергу, відсутністю обов'язкових елементів у конкурсних композиціях і одночасною участю пар, що одночасно виступають на паркеті.

Останнім часом інтенсивно розвивається новий напрям досліджень, пов'язаний з використанням кваліметричних положень в оцінках естетичності виконавчої діяльності спортсменів-танцюристів [5]. Цей аспект дослідження дозволить

наблизитися до розробки критеріїв суддівства, методики оцінювання та контролю якості виконання танцювальних композицій.

Для спортивних танців важливими є такі положення кваліметрії [5]:

1. Кожна естетична властивість може бути кількісно виміряна і оцінена відповідно, може бути оцінений рівень майстерності виконання композиції в цілому.
2. Загальна естетична якість композиції змагальних вправ визначається сукупністю окремих властивостей, і для створення потрібного зорового враження необхідна певна закономірність у поєднанні цих властивостей.

Відомо, що спортивне тренування повинно бути процесом керованим. Отже, крім оцінювання виступів пар на змаганнях, важлива оцінка і в тренувальному процесі. Саме педагогічний контроль на сучасному рівні розвитку спортивних танців є основою управління тренувальним процесом. Для цього потрібні методичні розробки оцінювання спортивної майстерності танцювальних пар. Ця проблема в усіх техніко-естетичних видах спорту недостатньо вирішена і потребує детального розгляду і подальшого вдосконалення. Потреба оцінки якості спортивної майстерності появляється на перших етапах багаторічної підготовки танцюристів

Тому метою нашої роботи є створення системи оцінок для визначення якості виконання основних фігур танцюристами першого року навчання.

На першому році навчання танцюристи освоюють фігури програми STUDENT шести танців: повільний вальс, віденський вальс, квікстеп, ча-ча, румба, джайв [3]. Найбільш популярними є такі: 1. “Правий великий квадрат” і “закриті переміни” (повільний вальс); 2. “Четвертний поверт” (квікстеп); 3. “Основний рух” “Нью-Йорк”, “поверти на місці” (ча-ча); 4. “Основний рух”, “рука до руки” “поверти на місці” (румба); 5. “фоллейв рок” (джайв).

Шляхом опрацювання і аналізу даних, отриманих у результаті опитування фахівців (тренерів та суддів) зі спортивних танців, нами була складена п'ятибальна система оцінок. Застосування її до оцінки виконання танцюристами вказаних вище фігур, показало, що оцінки різних експертів незадовільно корелюють між собою. Потім система оцінок була диференційована у дванадцятибальну.

Враховуючи звичку експертів-фахівців до традиційної п'ятибальної системи оцінок ми запропонували основні та проміжні позначення цієї системи для запропонованої дванадцятибальної (табл. 1).

Таблиця

Система оцінок виконання основних фігур програми STUDENT

Оцінки дванадцятибальної системи	Оцінки диференційованої п'ятибальної системи	К р и т е р і ї
1	1	Неправильна структура виконання кроків фігури
2	1+	Деколи проглядається структура кроків
3	2-	Деколи збивається з правильної структури виконання кроків
4	2	Правильна структура виконання кроків
5	2+	Правильна ритмічна структура виконання кроків
6	3-	Правильна структура виконання кроків Ф, час від часу збивається з музики.
7	3	Чітке виконання кроків Ф в музику.
8	3+	Вимоги до оцінки “3”, проглядаються піднімання і опускання в стандартній програмі (St), робота стопи (кроки з носочка) в латиноамериканській програмі (La).
9	4-	Вимоги до оцінки “3”, виконуються піднімання та опускання в St, робота стопи в La.
10	4	Вимоги до оцінки “3”, чітка робота стоп та колін в La і St, піднімання та опускання в St.
11	4+	Вимоги до оцінки “4”, правильна постановка корпусу в St, робота рук в La.
12	5	Вимоги до оцінки “4+”, координованість рухів, загальне враження – позитивне.

Дослідження проводилося на базі СТК "Фламінго". У дослідженні брали участь діти віком 9–11 років першого року навчання. Апробація системи оцінок виконання експертною бригадою у складі 5 чоловік.

З них два судді міжнародної категорії, заслужені тренери України; майстер спорту міжнародного класу, тренер з десятирічним досвідом; танцюрист міжнародного класу, майстер спорту України; танцюрист "В" класу, тренер з десятирічним досвідом.

Порівнявши оцінювання виконаних фігур за дванадцятибальною шкалою, ми отримали результати роботи експертів із середнім і сильним взаємозв'язком.

Висновки:

- Запропоновано п'ятибальну і дванадцятибальну шкали оцінок для визначення якості виконання основних фігур програми STUDENT на етапі початкової підготовки.
- Проведено апробацію запропонованих систем оцінок і порівняльний аналіз результатів експертів.
- Об'єктивність оцінок експертів за п'ятибальною шкалою виявилася недостатньою, а за дванадцятибальною -- прийнятною.
- На основі результатів дослідження можна рекомендувати для визначення якості виконання фігур програми STUDENT дванадцятибальну систему оцінок.

ЛІТЕРАТУРА

- Коробкина Л.И. Сравнительный анализ некоторых аспектов в спортивных видах на льду и спортивных бальных танцах (подготовка спортсменов и оценка их мастерства) // Спор. тан., Бюл., №3(5), М.: РГАФК, 1999. – С 45-54.
- Мазур В.С., Платонов В.М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. – Львів: Українська Спортивна Асоціація, 1992. 270 с.
- Мельник Т.П. Спортивні танці. Навч. посіб. – Л.: ЗУКЦ, 2001. – 340 с.
- Платонов В.М. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев: "Олимпийская литература". – 1997. – 583 с.
- Савинко Н.Ф. Некоторые аспекты повышения объективности судейства в спортивных танцах // Спор. тан. Бюл. №4(3), М.: РГАФК, 1999. – С 53-55.

FIGURES ESTIMATION SYSTEM FOR THE STUDENT PROGRAM IN SPORTING DANCES

TETYANA DZHALA

L'viv State Institute of Physical Culture

The 5-points and 12-points systems of the figures quality performing estimation are tested out in the given paper. The systems are tested the 12-points system can be approved for the figures quality performing estimation in the program Student.